

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3096/2021. (III. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról szóló 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet 22. § (5a) bekezdése és a munkaköri, szakmai, illetve személyes higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 10. számú mellékletében szereplő „TAJ szám” és a 14. számú mellékletében szereplő „TAJ száma” szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ábrahám László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. A 2020. június 19-én előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról szóló 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.1.) 22. § (5a) bekezdése és a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet (a továbbiakban: R.2.) 10. számú mellékletében szereplő „TAJ szám” szövegrész és a 14. számú mellékletében szereplő „TAJ száma” szövegrész alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte.
- [2] Az indítványozó – aki munkaköre alapján ún. időszakos foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálaton való részvételre kötelezett személy – beadványában előadta, hogy az általa sérelmezett jogszabályi rendelkezések alapján a nem közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók (magánszolgáltatók) és a foglalkozás-egészségügyi orvosok is adatszolgáltatásra kötelezettek váltak az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (a továbbiakban: EESZT) számára. A jelentési kötelezettség teljesítéséhez az adatszolgáltatásra kötelezett valamennyi szolgáltatónak a TAJ azonosítóra is szüksége van, jóllehet a TAJ azonosító megkövetelésére nincs törvényes lehetőségük. A munkaköri alkalmassági vizsgálatok beutalóján álláspontja szerint törvényellenesen szerepel a TAJ azonosító rovat kitöltésének előírása. Az indítványozó meglátása szerint a TAJ azonosító szerepe kulcsfontosságú az egészségügyi adatok kezelése körében, mivel az EESZT a TAJ azonosító alapján tárolja a feltöltött adatokat, a TAJ azonosító pedig a teljes élet során keletkezett, valamennyi összekapcsolt egészségügyi adat azonosítására és elérhetővé tételére alkalmas viszonylag széles kör számára. Nézete szerint a jelentési kötelezettség teljesítésével bizalmas egészségügyi adatok válnak hozzáférhetővé, így valamennyi magyar munkavállaló, valamint magánszolgáltatóhoz forduló személy kénytelen eltérni a személyes adatai kötelező feltöltését az EESZT rendszerébe, miközben az adatok feletti önrendelkezési jogukat csak korlátozottan és – véleménye szerint – csak kétes eredménnyel gyakorolhatják.
- [3] Az indítványozó megítélése szerint az állam által rendszeresített és kötelezően használt azonosító kódok, így a TAJ azonosító használata is csak akkor alkotmányos, ha a polgároknak az állammal szemben fennálló kötelezettségeit tartja számon és teszi ellenőrizhetővé. Meglátása szerint a kizárólag törvényes célok érdekében történő személyes adatkezelés elvét azonban sérti, hogy a jogalkotó a törvényben rögzített célokon felüli, új célokból rendeli el a TAJ azonosító kötelező alkalmazását és továbbítását. Nézete szerint az általa sérelmezett jogszabályok megalkotásával sérült az adattakarékosság és a minimális jogkorlátozás alapelve is. Az indítványozó álláspontja szerint az EESZT-be történő kötelező adattovábbítás – amelynek elmaradása a magánszolgáltatók esetében is szankcionálandó – emellett számos törvény rendelkezéseibe is ütközik, de elsődlegesen az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében és (3) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez való alapjog sérelmét okozza.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról

- dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeinek meglétét, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét.
- [5] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróság eljárása kezdeményezhető akkor, ha alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, vagy bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [6] Az alkotmányjogi panaszában az indítványozó hivatkozott az Abtv.-nek az Alkotmánybíróság hatáskörét megjelölő 26. § (2) bekezdésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja].
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság a fenti rendelkezéssel kapcsolatosan rámutat arra, hogy a vonatkozó következetes és töretlen gyakorlata értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárására vonatkozó, a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésétől számított száznolcvan napos határidő-szabály mindkét eleme, azaz a kezdőnapja és a tartama is olyan kógens szabály, amelytől még értelmezéssel sem lehet eltérni. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz fenti törvényi előírásnak megfelelő benyújtási határidejének kezdő napja jelen ügyben is egyértelműen és kényszerítően a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatálybalépésének napja.
- [8] A fentiek figyelembevételével az alkotmányjogi panasz törvényes határidőben való benyújtására irányuló vizsgálata körében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az R.1. megsemmisíteni kezdeményezett rendelkezése 2019. október 20-án lépett hatályba, míg az R.2. támadott rendelkezései a jogszabály kihirdetését követő 60. napon, azaz 1998. augusztus 24-én. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2020. június 19-én nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz mindkét támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában határidőn túl benyújtottnak, azaz elkésztnek minősül, mivel a beadvány benyújtása és az érintett rendelkezések hatálybalépése között mindkét esetben nyilvánvalóan hosszabb idő (mintegy 240 nap az R.1. esetében, illetve hozzávetőleg 22 év az R.2. esetében) telt el a törvényben meghatározott száznolcvan nappal.
- [9] Az Alkotmánybíróság a fentiek megállapításán túlmutatóan jelen ügy kapcsán szükségesnek tartja még rámutatni a következőkre is. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó érintettségének alátámasztása körében nem igazolta, hogy állítólagos jogséremléme aktuálisan be is következett, de ugyanígy arra sem utalt, hogy ha a kötelező adattovábbítást tartalmazó szabályozás számára konkrétan és valóban jogséremlémet okozott, illetve okozott volna, akkor e jogséremléme bekövetkezése az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Eüatv.) 35/H. § (1) bekezdésében biztosított jogával való élés esetén is elkerülhetetlen volt, illetve lett volna, azaz állított jogséremléme ez esetben is kényszerítően bekövetkezne, illetve bekövetkezett volna. Az Eüatv. 35/H. § (1) bekezdése szerint az érintett az EESZT útján ugyanis „bejelentheti az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatai e törvény szerinti kezeléséhez hozzájáruló vagy azt korlátozó nyilatkozatát (a továbbiakban: önrendelkezési nyilatkozat)”, és ezáltal megakadályozhatja, illetve megakadályozhatná a TAJ azonosítója továbbításával és kezelésével járó állított jogséremléme bekövetkezését. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában így a közvetlen és aktuális – az Eüatv. 35/H. § (1) bekezdésében biztosított joga ellenére is fennálló – érintettségét sem igazolta.
- [10] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében és a 26. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek nem felel meg, ezért azt az Alkotmánybíróság, az Ügyrend 30. § (2) c) és d) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. február 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1082/2020.

